

**Feručo Lazarić, *Planinarenje na slijepo*, Svetvinčenat:
Vlastita naklada, 2020., 202 str.**

Planinarenje na slijepo knjiga je autora Feruča Lazarića, izdana 2020. godine u Svetvinčentu. U dvjesto dvije stranice, koliko ih knjiga broji, autor, kao slijepa osoba, donosi svoje iskustvo planinarenja. Optimizmom i pozitivnom energijom želi obogatiti svoje priče, ali i istaknuti da slijepi ili slabovidne osobe mogu sasvim dobro funkcionirati u grupi s planinarima. Ova se knjiga može podijeliti na tri dijela. Prvi dio donosi autorovu životnu priču te povijesne podatke i osnove planinarenja. Drugi se dio ove knjige odnosi na samo planinarenje te je svaka priča naslovljena po mjestu planinarenja. Treći, najkraći dio donosi priče drugih ljudi o Feruču Lazariću. Knjiga je pisana u prvom licu jednine, stoga se čitajući dobiva stvaran osjećaj autorova obraćanja čitatelju.

U Uvodnoj riječi autora (str. 9) i u dijelu »O mom životu na slijepo« (10 – 11) autor donosi kratku priču o svom životu. U dijelu pod nazivom »Lijepo je i na slijepo« (12) te »Optimizam kao životni stil« (13 – 14) autor se detaljnije osvrće na život sa sljepoćom, istovremeno dajući nadu svima onima koji se bore s istim ili sličnim hendikepom kao i on sam. Kako bi čitatelji imali osnovno znanje o odnosu između sljepoće i boja, tj. vida, autor je ukratko objasnio kako slijepi vide (15 – 16). Nadalje, u dijelu »Planinarenje na slijepo« (17 – 18) i »O penjanju na slijepo« (19 – 22) Lazarić opisuje svoje prve nedoumice i pitanja koja je imao prije prvih planinarenja i penjanja. Opisana su također i prva iskustva. Posebno se osvrnuo na prvo iskustvo penjanja koje je popraćeno savjetima ako se netko od čitatelja odluči na takvu avanturu.

Nakon što je autor u nekolikim pričama upoznao čitatelje sa svojim životom, u idućih se nekoliko poglavlja osvrće na samo planinarenje. U ovom edukativnom dijelu spomenute su pozitivne strane planinarenja koje utječu na čovjekovo tjelesno i mentalno zdravlje, stoga je ovo poglavlje naslovljeno »Planinarenje je zdravlje« (24). Nadalje, u poglavlju »Planinarenje kao životni cilj« (25 – 26) saznajemo koje su pozitivne strane planinarenja, ali i na što treba obratiti pozornost kako bi se spriječila tragedija. Autor se ukratko osvrnuo i na samu povijest planinarstva (27) te na najpoznatije svjetske (28 – 29) i hrvatske planine (30). U poglavlju »Odluka je pala« (31 – 35) donose se vrlo korisne informacije za početnike planinare. Osim fizičke spremnosti izuzetno je važno imati pratnju, snagu, koncentraciju i brzu reakciju na prepreke ispred sebe. Nadalje, za svakoga je planinara važna i planinarska škola (36). U poglavlju o planinarskim školama saznajemo, između ostaloga, kako u Hrvatskoj ne postoji planinarska škola za slijepi i slabovidne osobe. Stoga, ukoliko se slijepa ili slabovidna osoba odluči na ovakav pothvat, utoliko je potrebno kao pratnju imati osobu koja vidi i koja je završila opću planinarsku školu. Autor se posebno osvrnuo i na planinarsku opremu koja je prijeko potrebna za planinarenje (37 – 39). Osim planinarske opreme, autor donosi i savjete kako se kretati po brdima (40 – 41) te kako se ponašati u prirodi (42 – 44). U tom se kontekstu osvrće na prehranu, orijentaciju, meteorologiju i čvorologiju (iz kojih je poželjno imati osnovno znanje), na moguće opasnosti u planinama, na pripremu prije polaska na planinarenje (ponajviše o samoj planini), na požrtvornost i penjanje. O samom je kretanju planinom dao osobno iskustvo u poglavlju »Moja tehnika planinarenja

na slijepo« (45) koje služi ponajviše kao uputa drugim slijepim ili slabovidnim osobama. Na samome se kraju ovoga dijela autor ukratko osvrnuo na to što treba raditi i kako se ponašati u slučaju nesreće (46) te prvi dio knjige zaključuje Završnom riječi autora (47 – 48).

Drugi se dio knjige odnosi na mjesta koja je autor obišao planinareći. Svako poglavlje ima naziv po mjestu obilaska, a planinarska iskustva autor donosi u stilu prepričavanja. Prvo planinarenje koje opisuje u knjizi odnosi se na slovenski kraj koji je poznat po planinarenju. Riječ je o poglavlju »Češka koča na Jezerskom« (49 – 52), a uz sam su opis planinarenja navedene i razne anegdote.

Slijedi drugačiji opis uspinjanja – križni put. Riječ je o poglavlju »Medugorje« (53 – 54).

Nakon južnih krajeva autor ponovno opisuje slovensko iskustvo, ovaj put na primjeru boravka u planinskoj kući. Poglavlje »Dom Pri sedam triglavskih jezerah« (55 – 58) donosi iskustvo uspona do planinske kuće podno Triglava i noćenja u njoj. Zatim se autor osvrće na vrhove uz Jadran ili na Jadranu, počevši s Nacionalnim parkom Mljetom (59 – 60) pa sve do Lošinja (61 – 62). Poseban je osvrt autor dao na planinu Osorščicu i osvajanje njena uspona (63 – 65). Lazarić je osvojio još jedan otočni vrh – Vidovu goru na otoku Braču (66 – 67).

Nastavljajući svoj putopis prema Istri autor donosi nekoliko opisa uspona na tome području: Sisol (68 – 69), Planik (70 – 71) i Veliki Drgomalj (72 – 74). Nakon otočnih i primorskih krajeva autor svoje putovanje (i pisanje) nastavlja prema sjeveru Hrvatske. S time u svezi saznajemo ponešto o Tuhelju (75 – 76) i Velikom Zavižanu (77 – 79). Nadalje, putujući prema istoku Hrvatske autor opisuje »svoju slavonsku bajku i željezničku pustolovinu« u Kopačkom ritu (80 – 84). Nakon kraćega opisa Zagradškoga vrha (85 – 87) autor se osvrće na brda u okolici grada Karlovca (88 – 89).

Osim brojnih vrhova u Hrvatskoj, autor je osvajao vrhove i u inozemstvu. Posebno se ističe uspon na Olimp u Grčkoj. Pod naslovom »Grčka bajka« (90 – 97) autor detaljno opisuje tijek ovoga uspona – od putovanja iz Zagreba pa sve do osvajanja samoga vrha.

O nešto drugačijem usponu – preko petsto stuba – saznajemo u ulomku »Horvatove stube« (98 – 100). Nakon Horvatovih stuba, smještenih podno Sljemena, autor ponovno posjećuje sjever Hrvatske čija brdašca opisuje u ulomku »Zagorje« (101 – 103). Zatim saznajemo ponešto i o tzv. Grobničkim Alpama nadomak Rijeke, odnosno o poznatom brdu »Hahlić« (104 – 105). U dva se ulomka autor osvrće i na Međimurje. U prvome ulomku (»Međimurje«, 106 – 108) autor opisuje putovanje kroz Čakovec, Mursko Središće, Sv. Martin na Muri i Mlin na Muri. U drugome ulomku, »Gulaš na mađarski« (109 – 111), opisuje stazu prema vrhu Vranilac, najvišoj točki Kalnika. Slijedi opis osvajanja najvišega hrvatskog vrha Sinjal na Dinari (112 – 115). Nakon prikaza ovoga nevjerojatnog pothvata slijedi opis uspona na Triglav (116 – 118), koji će se još ponavljati u daljnjim stranicama ove knjige. Slijedi opis planinarenja po srednjem Velebitu u ulomku pod nazivom »Lika« (119 – 120).

Nadalje autor ponovno opisuje pohode po jadranskim otocima, ali ovaj put u nešto većem broju. Prvi je otok Ugljan (121), zatim Korčula – odnosno mjesto Vela Luka (122 – 124), te Šolta (125 – 126). Slijedi ulomak »Omiš« u kojemu autor opisuje vrhove Omiške Dinare i Biokova (127 – 132). U idućem ulomku, »Lastovo« (133 – 134), autor opisuje uspone na hrvatskome najudaljenijem otoku. Ulomkom »Mosor« (135 – 140) autor zaokružuje vrhove južne Hrvatske.

Sljedeća se dva ulomka odnose na Petrov vrh (141 – 144) te osvajanje vrha Učke (145 – 146). Ulomak koji slijedi opisuje osvajanje još jednoga inozemnog vrha – Musala (147 – 152) u Bugarskoj. Zatim autor opisuje vrhove otoka Krka (153 – 154), a nakon toga osvrće se i na vrh Klek (155 – 156) smješten iznad Ogulina. Sljedeći se ulomak odnosi na vrhove još jednoga hrvatskog otoka – Cresa (157 – 158). Slijedi opis uspona na najveći vrh Kamniško-Savinjskih Alpi u Sloveniji – Grintovec (159 – 161). Preposljednji ulomak opisuje uspon kroz Žumberačko-samoborsko gorje (162 – 164). Zadnji ulomak, »Tri glave na Triglavu« (165 – 170), opisuje ponovni uspon na Triglav, ali ovaj put i osvajanje njegova vrha.

Na samome kraju ove knjige slijedi »Epilog« (171 – 197) u kojem su autorovi prijatelji sažeto opisivali vođenja slijepoga planinara. To su: Kristina Marjanović, Mladen Kuka, David Jovanović, Stjepan Dubac, Sergio Težak, Nedjeljka Keser, Alen Čaplar te Sead Muhamedagić. Slijedi kratka autorova biografija (198 – 200), a knjigu zaokružuje »Zahvala« (201). Knjiga završava popisom literature (202) te fotografijama s planinarenja.

Zaključno, ova knjiga sadrži tridesetak planinarskih priča Feruča Lazarića, pisanih u obliku putopisa. Unatoč tome što autor ne vidi svijet oko sebe, u knjizi se vrlo slikovito opisuju različiti vrhovi i planine koje je posjetio. Osim što ova knjiga govori i o mnogim tehnikama planinarenja za slijepo i slabovidne osobe, ona govori i o hrabrosti i volji da se pored svih problema živi punim plućima.

Igor Jovanović